

Piotr Dębowski

**DRUGIE STWIERDZENIE GNIAZDOWANIA
KORMORANÓW *PHALACROCORAX CARBO*
W KRAINIE GÓR ŚWIĘTOKRZYSKICH**

W roku 2014 w kompleksie stawów rybnych Praga położonych w dolinie Czarnej Koneckiej (gmina Ruda Maleniecka, powiat konecki, woj. świętokrzyskie) stwierdzono lęgi co najmniej dwóch par kormorana *Phalacrocorax carbo*. Kolonia tego gatunków była umiejscowiona na częściowo zadrzewionej, trudno dostępnym wyspie na jednym ze stawów, a gniazda zostały założone w kępie najwyższych brzoź. Pierwsze obserwacje ptaków dorosłych, których zachowanie mogło sugerować podjęcie lęgów miało miejsce 5 IV 2014 w trakcie kompleksowej kontroli stawów. Podczas tej wizyty, po dłuższej obserwacji, na drzewach dostrzeżono dwa duże gniazda. Na jednym z nich stał dorosły ptak w szacie godowej, a z drugiego w trakcie powolnego podejścia spłoszono prawdopodobnie samicę w okresie inkubacji. Podczas kolejnej wizyty 24 kwietnia w obu gniazdach widoczne były wysiadujące dorosłe ptaki, a ponadto w jednym z nich zaobserwowano kilkukrotną kopulację pary kormoranów. W połowie maja stwierdzono kilkukrotne karmienie piskląt przez dorosłe ptaki. Dodatkowo w trakcie wizyty przeprowadzonej 18 maja zaobserwowano kolejne zbudowane gniazdo, na którym zauważono również obecność pary ptaków dorosłych. Na początku czerwca kormoranów już nie obserwowano. Prawdopodobnie doszło do strat lęgów na skutek niesprzyjających warunków atmosferycznych w tamtym okresie lub planowego zniszczenia gniazd przez człowieka. Nie podejmowano prób wchodzenia do gniazd w celu ustalenia sukcesu lęgowego.

Opisywane doniesienie jest drugim pewnym przypadkiem przystąpienia do lęgów kormoranów na terenie Krainy Gór Świętokrzyskich. Wcześniej gniazdowanie tego gatunku wykazano w kompleksie stawów rybnych w Rytwianach na których w latach 1993-1999 gniazdowało od 3 do 20 par (Chmielewski *et al.* 2005). Ponadto w 2000 roku na stawach w Górkach obserwowano próbę gniazdowania kormoranów na pobliskich topolach jednak ze względu na regularne ich płoszenie nie przystąpiły do lęgów (Wilniewczyc *et al.* 2001).

Na obszarze Europy kormoran występuje w dwóch podgatunkach – *sinensis* – gniazdujący na drzewach wewnątrz kontynentu europejskiego oraz *carbo* – preferujący klify wzdłuż wybrzeży morskich (Sikora *et al.* 2007). W ciągu ostatnich 30 lat nastąpił bardzo wyraźny wzrost europejskiej populacji kormorana, szczególnie tej kontynentalnej. Również w Polsce zanotowano gwałtowne zwiększenie się liczby par lęgowych do poziomu około 27 tys. par (Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Bzoma 2011). Obecnie jest to gatunek niezagrożony i miejscami bardzo liczny. Najliczniejsze kolonie znajdują się na północy kraju w pasie przymorskim oraz pojezierzu mazurskim, a liczebność największej z nich w Kątach Rybackich obecnie wynosi 5600 tys. par (Krzywosz i Traczuk 2013). Jeszcze w latach 2000-2012 liczebność tej kolonii oscylowała na poziomie 8-12 tys. par (Bzoma 2011). Na terenie Krainy Gór Świętokrzyskich kormoran jest gatunkiem regularnie migrującym, bardzo nielicznie zimującym. W trakcie wędrówek spotykany jest głównie na zbiornikach zaporowych i stawach rybnych (Chmielewski *et al.* 2005).

Literatura

- Bzoma Sz. 2011. *Program ochrony kormorana Phalacrocorax carbo w Polsce. Strategia zarządzania populacją kormorana w Polsce*. Projekt. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie., Warszawa. http://smz.waw.pl/files-gatunki/program_ochrony_kormorana_PROJEKT_28_11_2011.pdf.
- Chmielewski S., Fijewski Z., Nawrocki P., Polak M., Sulek J., Tabor J., Wilniewczyc P. 2005. *Ptaki Krainy Gór Świętokrzyskich. Monografia faunistyczna*. Bogucki Wyd. Nauk., Kielce-Poznań.
- Krzywosz T., Traczuk P. 2013. *Populacja lęgowa kormorana czarnego Phalacrocorax carbo w Polsce w 2013 r.* Komunikaty Rybackie 4: 25-27.
- Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.) 2007. *Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985-2004*. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. *Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany*. PTPP „Pro Natura”. Wrocław.
- Wilniewczyc P., Szczepaniak W., Zięcik P., Jantarski M. 2001. *Ptaki stawów rybnych w Górkach i terenów przyległych*. Kulon 6: 3-61.

Adres autora:

ul. Traugutta 1/21, 26-200 Końskie, e-mail: debowski_p@yahoo.com

---

**A NEW RECORD OF THE CORMORANT *PHALACROCORAX CARBO* NESTING
IN THE ŚWIĘTOKRZYSKIE MOUNTAINS REGION**

Summary

In 2014, nests of 2-3 pairs of the Cormorant *Phalacrocorax carbo* were found in the Czarna Konecka valley. This is the first confirmed nesting of this species in the Świętokrzyskie Mountains region since 1999.

Key words: the Cormorant *Phalacrocorax carbo*, fish ponds, Czarna Konecka river, the Świętokrzyskie Mountains region, confirmed nesting.